

SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JAKUBA KOPACZA W NOWEJ SUCHEJ

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY JĘZYK POLSKI KLASA 8

(stworzone na podstawie *Programu Między nami. Klasa 8* z uwzględnieniem wymagań ogólnych podstawy programowej.)

WYMAGANIA NA OCENĘ ŚRÓDROCZNĄ

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności koniecznych, czyli na ocenę dopuszczającą.

Zagadnienia	Ocena dopuszczająca Uczeń potrafi:	Ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Nauka o języku: wypowiedzenie i jego części	<ul style="list-style-type: none">wymienić główne i drugorzędne części zdaniapodzielić wypowiedzenia na zdania i równoważniki zdańrozpoznać w tekście równoważniki zdań	<ul style="list-style-type: none">wskazać podmiot i orzeczenie w zdaniuodnaleźć w tekście drugorzędne części zdania	<ul style="list-style-type: none">określić właściwy szyk przydawki w zdaniu	<ul style="list-style-type: none">uzupełnić zdania przydawkami w odpowiednim szykudokonać rozbioru logicznego zdania	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o składni
Nauka o języku: zdanie złożone i zdanie wielokrotnie złożone	<ul style="list-style-type: none">wymienić rodzaje zdań podrzędnie złożonychwymienić rodzaje zdań współrzędnie złożonych	<ul style="list-style-type: none">przekształcić zdania w imiesłowowe równoważniki zdaniarozpoznać rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie	<ul style="list-style-type: none">przekształcić zdania pojedyncze w zdania złożonepodzielić zdania złożone współrzędnie na zdania składowe	<ul style="list-style-type: none">przeredagować tekst ze zbyt rozbudowanymi zdaniami złożonymisporządzić wykres zdania złożonego	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o składni

		<ul style="list-style-type: none"> wymienić zasady stosowania przecinka w zdaniach złożonych współrzędnie 			
Kształcenie literackie i kulturowe: Henryk Sienkiewicz, <i>Quo vadis</i> (lektura obowiązkowa)	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>pierwsi chrześcijanie, Cesarstwo Rzymskie</i> zrelacjonować treść fragmentu Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie <i>powieść historyczna</i> zrelacjonować treść powieści określić rodzaj narracji 	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować Winicjusza i Petroniusza wymienić wartości najważniejsze dla Rzymian Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> omówić świat przedstawiony wskazać cechy powieści historycznej scharakteryzować bohaterów pierwszoplanowych opisać obyczajowość starożytnych Rzymian 	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> opisać emocje, które targały Winicjuszem Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> przedstawić konsekwencje, z którymi wiązał się wybór religii chrześcijańskiej omówić sposób życia pierwszych chrześcijan omówić przyczyny, przebieg i konsekwencje pożaru Rzymu opisać przemianę wewnętrzną Winicjusza 	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> porównać wiarę Rzymian i chrześcijan Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> zinterpretować tytuł powieści przedstawić dwa sposoby pojmowania miłości w ujęciu antycznym i chrześcijańskim 	<ul style="list-style-type: none"> omówić wybraną adaptację <i>Quo vadis</i> podjąć dyskusję na temat poświęcenia życia dla idei, w którą się wierzy porównać pierwszych chrześcijan ze współczesnymi wyznawcami Jezusa z Nazaretu
Kształcenie literackie i kulturowe: treny	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść trenów określić rodzaj liryki każdego z utworów wskazać adresatów wymienionych na początku <i>Trenu I, VII i VIII</i> wymienić cechy Urszulki przywołane 	Tren I <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić funkcję apostrofy rozpoczynającej utwór wskazać porównanie homeryckie i określić jego funkcję Tren V <ul style="list-style-type: none"> wskazać porównanie homeryckie i określić jego funkcję 	Tren I <ul style="list-style-type: none"> zinterpretować metaforyczne znaczenie smoka omówić funkcję pytania retorycznego w zakończeniu utworu Tren V <ul style="list-style-type: none"> zinterpretować metaforyczne znaczenie oliwki i sadownika 	Tren I <ul style="list-style-type: none"> zinterpretować znaczenie puenty zinterpretować wymowę utworu Tren V <ul style="list-style-type: none"> zinterpretować wymowę utworu Tren VIII <ul style="list-style-type: none"> zinterpretować wymowę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić wybrany tekst kultury, w którym została przedstawiona strata bliskiej osoby, i porównać go z utworami Jana Kochanowskiego wypowiedzieć się na temat uniwersalnej prawdy o człowieku zawartej w wierszu

	<p>przez podmiot liryczny w <i>Trenie VIII</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczynę przywołania Persefony Tren VII • określić funkcję odwołania do ubiorów córki • omówić funkcję wykrzyknienia w puencie utworu • opisać sytuację liryczną • wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego • opisać wizję zaświatów przedstawioną w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować znaczenie pytania retorycznego w puencie utworu Tren VII • omówić funkcję zdrobnień • zinterpretować dwójakie znaczenie słowa <i>skrzyznka</i>, użytego utworze Tren VIII • zinterpretować funkcję kontrastu w ukazaniu domu: przed i po śmierci Urszuli • wskazać peryfrazę i określić jej funkcję • omówić sposób, w jaki został przedstawiony Bóg 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać omówione treny i wyrazić swoją opinię na temat zawartego w nich ładunku emocjonalnego • zinterpretować puentę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić wizję zaświatów przedstawione w wybranych tekstach kultury
<p>Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - list motywacyjny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>list motywacyjny</i> • wymienić elementy, z których składa się list motywacyjny • podjąć próbę napisania listu motywacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • zgromadzić informacje do listu motywacyjnego, który będzie odpowiedzią na podane ogłoszenia • zredagować list motywacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> • uporządkować informacje potrzebne do listu motywacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić rzetelność i wiarygodność podanych listów motywacyjnych 	<p>bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi</p>
<p>Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - życiorys, CV</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>życiorys, CV (Curriculum vitae)</i> • wymienić elementy, z których składają się życiorys i CV 	<ul style="list-style-type: none"> • zgromadzić informacje, które powinny się znaleźć w życiorysie i CV • zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • uporządkować informacje niezbędne do sporządzenia życiorysu i CV • skorygować błędy w podanych życiorysie i CV 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie życiorysu zredagować oficjalne CV 	<p>bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć próbę napisania 				
Retoryka, sztuka posługiwania się językiem: perswazja, opinia, poprawność językowa	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>perswazja, apel, sugestia, uzasadnienie, negocjacje, reklama, manipulacja, etyka słowa</i> • wymienić cechy wypowiedzi perswazyjnej • wymienić fazy negocjacji • wymienić sposoby nakłaniania w reklamie • wymienić elementy etyki słowa • wyjaśnić pojęcia: <i>opinia, informacja</i> • wymienić zasady, które powinny być przestrzegane podczas wyrażania opinii • przedstawić podział błędów językowych • poprawnie odczytać podane wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć w podanych tekstach apel, sugestię i uzasadnienie • wymienić sposoby manipulacji • wskazać reklamy, które nakłaniają odbiorcę do konkretnego działania • wskazać wypowiedzi wykorzystujące manipulację • wyjaśnić różnicę pomiędzy opinią a informacją • odróżnić informację od opinii • poprawnie odmienić podane słowa • właściwie sformułować związki frazeologiczne • w podanych przykładach wskazać sylaby akcentowane 	<ul style="list-style-type: none"> • skomponować wypowiedź perswazyjną na zadany temat • zanalizować hasła reklamowe pod kątem adresata • zanalizować wybrane reklamy pod kątem zabiegów manipulacyjnych • sporządzić notatkę zawierającą informacje • skorygować błędy w podanych tekstach • odnaleźć w zdaniach błędnie użyte wyrazy • odnaleźć błędy stylistyczne w tekście i skorygować je 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzić negocjacje zgodnie z podanym schematem • ułożyć hasła reklamowe, nakłaniające do konkretnego działania • sformułować opinie wraz z uzasadnieniem • wskazać pleonazmy w podanych wyrażeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć w reklamach i wypowiedziach polityków elementy manipulacji i zanalizować je • wygłosić publicznie mowę perswazyjną
Nauka o języku: słownictwo, komunikacja językowa	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić zasady porozumiewania się w grzeczny sposób • wymienić formy grzecznościowe • wymienić odmiany polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • dopasować słowa i zwroty grzecznościowe do adresata • wskazać wypowiedzi należące do oficjalnej i nieoficjalnej odmiany języka 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać wypowiedzi, w których zostały złamane zasady grzeczności w języku • wyjaśnić różnice pomiędzy normą wzorcową a normą użytkową języka 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować wypowiedzi dostosowane do adresata • stworzyć wypowiedzi zgodne z wzorcową odmianą języka 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować oficjalną mowę na zadany temat, uwzględniając wszystkie zasady grzeczności • zanalizować wybrane przez siebie wypowiedzi publicystyczne pod kątem

	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać różnice pomiędzy odmianą oficjalną a nieoficjalną polszczyzny • wyartykułować podane wyrazy zgodnie z normą wzorcową • zaakcentować podane wyrazy zgodnie z normą wzorcową • wyjaśnić pojęcia: <i>języki środowiskowe, języki zawodowe, kolokwializmy, profesjonalizmy</i> • wyjaśnić pojęcia: <i>dialekt, gwara</i> • wymienić istniejące w Polsce dialekty • wymienić style funkcjonujące w polszczyźnie • zreferować podstawową zasadę dobrego stylu • wyjaśnić pojęcia: <i>treść wyrazu, zakres wyrazu</i> • odróżnić treść od zakresu wyrazu • wyjaśnić pojęcia: <i>synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, eufemizm</i> • wymienić rodzaje neologizmów i zapożyczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić sytuacje, w których można stosować nieoficjalną formę języka oraz takie, w których należy stosować formę oficjalną • odróżnić języki środowiskowe od języków zawodowych • wskazać kolokwializmy w podanym tekście • wskazać różnice pomiędzy gwarą a dialektem • wymienić cechy każdego ze stylów • wymienić szczegółowe zasady dobrego stylu • wyjaśnić zależność pomiędzy treścią a zakresem wyrazu • zastąpić podane wyrazy synonimami • podać antonimy do danych wyrazów • podzielić neologizmy na kategorie • odnaleźć neologizmy w tekście • wytłumaczyć znaczenie podanych imion słowiańskich • użyć imion w wołaczu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać wypowiedzi zgodne z normą wzorcową i normą użytkową • wymienić przykłady języków środowiskowych języków i zawodowych • wymienić cechy gwary uczniowskiej • w podanych przykładach wskazać różnice pomiędzy gwarą a językiem ogólnonarodowym • rozpoznać styl podanej wypowiedzi • skorygować błędy stylistyczne w podanym tekście • porównać treść i zakres wyrazu w podanych przykładach • wyjaśnić różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi a homonimami • wyjaśnić znaczenie podanych eufemizmów • wyjaśnić znaczenie podanych neologizmów • zanalizować swoje imię z uwzględnieniem podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać podane rodzaje języków środowiskowych • przekształcić tekst gwarowy na ogólnopolski • stworzyć tekst w wybranym stylu • podane wyrazy zastąpić słowami o bogatszej treści • podane wyrazy zastąpić słowami o szerszym zakresie • podać różne znaczenia danych wyrazów • wskazać archaizmy w przysłowiach i wyjaśnić ich znaczenie • wypowiedzieć się na temat mody na konkretne imiona • utworzyć nazwy mieszkanki i mieszkańca danego miasta 	<p>zgodności z normami językowymi</p> <ul style="list-style-type: none"> • stworzyć dłuższą wypowiedź ustną zawierającą elementy wybranego języka środowiskowego • stworzyć mini słownik wybranej gwary • wyjaśnić znaczenie imion biblijnych
--	---	--	--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić obrzędy nadawania imion • wymienić języki, z których wywodzą się imiona • zrelacjonować historię nadawania nazwisk • zrelacjonować zasady odmiany nazwisk żeńskich i nazwisk małżeństw • wymienić rodzaje nazw miejscowości • zreferować zasadę zapisu dwuczłonowych nazw miejscowych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie odmienić nazwiska • właściwie odmienić nazwy miejscowości 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować różne nazwiska pod kątem ich pochodzenia • wyjaśnić pochodzenie podanych nazw miejscowości 		
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i> (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>epopeja, inwokacja, szlachta, dworek szlachecki, komizm, ironia</i> <p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wskazać adresatów inwokacji <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść utworu • wymienić obyczaje szlacheckie opisane w utworze 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narratora fragmentu utworu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać strukturę społeczną szlachty polskiej • scharakteryzować Jacka Soplicę, Hrabiego, Sędziego i Gerwazego • wymienić wydarzenia historyczne przywołane w koncercie Jankiela • wymienić cechy gatunkowe utworu 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać, w jaki sposób inwokacja nawiązuje do tradycji eposu homeryckiego <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia społeczności dobrzyńskiej • wskazać komizm w sposobie przedstawienia niektórych bohaterów 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zanalizować sposób przedstawienia ojczyzny w inwokacji • zanalizować elementy wystroju dworku szlacheckiego w kontekście tradycji i patriotyzmu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat zalet i wad szlachciców przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kontekst historyczny, w jakim powstało dzieło, oraz kontekst historyczny wydarzeń przedstawionych w utworze • podjąć dyskusję na temat przyczyn określenia dzieła Mickiewicza epopeją narodową, skoro opisana została tam tylko jedna warstwa społeczna • porównać tekst Adama Mickiewicza z reżyserską wizją Andrzeja Wajdy

				<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować częste pojawianie się w utworze słowa <i>ostatni</i> • zinterpretować tytuł utworu 	
Kształcenie językowe: sprawozdanie z filmu i spektaklu	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić elementy, które powinny się znaleźć we wstępie, w rozwinięciu sprawozdania • podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć plan sprawozdania ostatnio obejrzanego filmu lub spektaklu • zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • stosować się do wszystkich reguł sporządzenia sprawozdania 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć pisemne sprawozdanie z wybranego filmu bądź spektaklu 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: recenzja	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić elementy, z których składa się recenzja • odróżnić recenzję od sprawozdania • podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć plan recenzji • zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyselekcjonować niezbędne informacje przydatne do sporządzenia pełnej dwuczęściowej recenzji 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić poszczególne elementy dzieła • stworzyć obszerną i wyczerpującą recenzję wybranego filmu 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: dramat	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>didaskalia</i> • wymienić elementy wchodzące w skład scenariusza • podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> • wybrać scenę z dowolnej książki, która nadaje się na scenariusz • zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • zredagować nagłówki scen i wskazówki sceniczne 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć przekonujące dialogi • nadać gotowemu scenariuszowi odpowiedni kształt graficzny 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie literackie i kulturowe: Juliusz Słowacki, <i>Balladyna</i> (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść dramatu • wskazuje cechy dramatu • określa czas i miejsce zdarzeń • dokonuje podziału bohaterów na bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje w punktach historię zbrodni Balladyny • charakteryzuje Balladynę • charakteryzuje Goplanę • wskazuje sceny komiczne i tragiczne 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję świata fantastycznego w utworze • charakteryzuje różne sposoby sprawowania władzy przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega tragizm tytułowej bohaterki • wyjaśnia symboliczne znaczenie korony Popielów 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wskazany plakat teatralny • formułuje na podstawie dramatu uniwersalne prawdy o ludzkiej psychice

	realistycznych i bohaterów fantastycznych	<ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy gatunkowe tragedii 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję ironii w dramacie • opisuje ewolucję Balladyny 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje scenę sądu i śmierci tytułowej bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia nawiązania kulturowe obecne w dramacie
Nauka o języku: odmienne części mowy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić odmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować odmienne części mowy • określić cechy charakterystyczne deklinacji trudnych rzeczowników 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć nieosobowe formy czasownika w tekście i określić je • dokonać właściwej deklinacji rzeczowników • właściwie odmienić i stopniować przymiotniki 	<ul style="list-style-type: none"> • właściwie określić formy czasownika osobowego • właściwie określić formy zaimków i poprawnie je stosować • właściwie nazywać rodzaje liczebników 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o odmiennych częściach mowy
Nauka o języku: nieodmienne części mowy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić nieodmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować nieodmienne części mowy • wskazać spójniki, przed którymi stawiamy przecinek 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać przysłówki, które podlegają stopniowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać nieodmienne części mowy 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o nieodmiennych częściach mowy
Nauka o języku: pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić części mowy pisane łącznie z partykułą <i>nie</i> • wskazać, które części mowy pisze się rozdzielnie z partykułą <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zastosować poznane zasady w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> • skorygować tekst pod względem pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć tekst, stosując różne części mowy z partykułą <i>nie</i> 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą ortograficzną
Kształcenie literackie i kulturowe: wiersz	<ul style="list-style-type: none"> • zreferować treść wiersza • określić rodzaj literacki • wskazać podmiot liryczny • określić rodzaj liryki • wyjaśnić pojęcia: <i>aforyzm, fraszka, paradoks, tren,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję zwrotów do adresata • opisać emocje wyrażane przez podmiot liryczny, nazwać emocje towarzyszące podmiotowi lirycznemu, określić jego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy tworzące atmosferę, budujące nastrój • omówić funkcję skonstrastowania np. dwóch przestrzeni, bohaterów itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować wymowę wiersza, przesłanie utworu • przedstawić swoje spostrzeżenia dotyczące danej sytuacji lirycznej • zinterpretować istotne elementy wiersza, np. zakończenie, sposób 	wykazuje umiejętność operowanie kontekstem, twórczego przetworzenia poruszanych w utworze kwestii, przekładu intersemiotycznego, np. potrafi:

	<p><i>porównanie homeryckie, puenta, przenośnia, symbol, peryfraza, hymn, refren, anafora, ironia apostrofa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić przynależność gatunkową utworów • wskazać adresata lirycznego, bohaterów wiersza 	<p>stosunek do adresata lirycznego, sytuacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w imieniu jakiej zbiorowości wypowiada się podmiot liryczny • scharakteryzować bohaterów • wyjaśnić znaczenie sentencji • wyjaśnić prawdy życiowe zawarte w utworach • określić funkcję adresata • określić miejsce, w którym znajduje się podmiot liryczny • wskazać środki stylistyczne, związki frazeologiczne 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować zabiegi stylistyczne zastosowane w wierszu, określić funkcję słownictwa • omówić funkcję użycia regionalizmów w piosence, paradoksu we fraszce • zinterpretować tytuł • scharakteryzować obraz Boga wyłaniający się z utworu, wskazać nawiązania np. biblijne, omówić kontekst np. historyczny utworu • postawić tezę interpretacyjną • określić przyczyny emocji podmiotu lirycznego 	<p>ukazania przemijania, puenta</p> <ul style="list-style-type: none"> • odnieść wymowę wiersza do rzeczywistości codziennej • odnieść uniwersalne prawdy zawarte w aforyzmach i fraszkach do swojego doświadczenia • omówić funkcję refrenu i anafory • wyjaśnić, na czym polegał tragizm pokolenia, do którego należał K. K. Baczyński • dokonać interpretacji tworząc własną wypowiedź, np. sformułować rzeczywisty katalog zasad, którymi powinien się kierować człowiek 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na wskazywany temat • odnaleźć odzwierciedlenie poruszanych zagadnień w wybranym tekście kultury i omówić dostrzeżony związek • omówić kontekst historyczny utworu • stworzyć prezentację tematyczną • przedstawić wybrany tekst kultury dotyczący tragizmu pokolenia, do którego należał Krzysztof Kamil Baczyński • przytoczyć i omówić wybrany tekst kultury poruszający temat małej ojczyzny • omówić różne sposoby przedstawienia motywu przemijania w tekstach kultury
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: wywiad, gatunki publicystyczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie wywiadu, zreferować treść wywiadu • omówić przynależność tekstu do gatunku prasowego 	<ul style="list-style-type: none"> • podzielić wypowiedzi pisemne na kategorie • rozpoznać gatunki wypowiedzi prasowej 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować wywiad pod kątem sposobu zadawania pytań przez dziennikarkę • omówić język prasy • wymienić cechy dobrego tekstu prasowego 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć elementy omówione w wywiadzie w rzeczywistości codziennej • zanalizować tekst prasowy według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat wad i zalet publikacji drukowanych oraz elektronicznych

	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić najważniejsze wydarzenia z historii piśmiennictwa • wymienić gatunki wypowiedzi prasowej 				
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - przemówienie	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy różnych rodzajów przemówień • wymienić elementy niezbędne do przygotowania przemówienia • podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić elementy, z których powinno się składać dobrze skomponowane przemówienie • przygotować plan przemówienia • zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyliczyć strategie zdobycia przychylności słuchaczy, sposoby prezentacji argumentów i formułowania zakończenia przemówienia 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować przykładowe przemówienia pod kątem tematu i stosowanych strategii • wygłosić przemówienie 	<p>bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi oraz wygłosić porywające przemówienie</p>
Kształcenie literackie i kulturowe: komiks	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić historię komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić język komiksu • przedstawić różnice pomiędzy komiksem amerykańskim a komiksem europejskim 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wybrany komiks i ocenić go według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać wybrane komiksy i ocenić je według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć projekt komiksu • przedstawić film inspirowany komiksem i omówić jego specyfikę
Kształcenie literackie i kulturowe: film	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić najważniejsze momenty w historii kina • wyjaśnić pojęcia: <i>kadr</i>, <i>plan filmowy</i>, <i>ujęcie</i>, <i>scena</i>, <i>montaż</i>, <i>scenariusz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady filmów należących do poszczególnych gatunków filmowych • omówić kompozycję kadru 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w wybranych filmach cechy klasyfikujące je do poszczególnych gatunków 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować język filmu w wybranym dziele • ocenić wybrane dzieło filmowe według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować prezentację na temat wybranej postaci związanej z filmem • stworzyć scenariusz filmowy spełniający wymogi wybranej konwencji gatunkowej
Kształcenie literackie i kulturowe: dzieło sztuki (obraz, fotografia)	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić barwy użyte przez malarza 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie zastosowanych przez malarza proporcji 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować znaczenie barw • zinterpretować sposób przedstawienia bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować sposób ukazania tematu na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać obraz z innymi tekstami kultury przedstawiającymi temat • omówić wybrany obraz

	<ul style="list-style-type: none"> • opisać, co zostało przedstawione na obrazie, zdjęciu • wyjaśnić pojęcia: <i>wzorzec, kompozycja fotografii, sztuka współczesna</i> • przedstawić najważniejsze wydarzenia z historii fotografii • wymienić rodzaje fotografii • wyjaśnić pojęcia: <i>mural, street art</i> • opisać mural 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kompozycję dzieła • opisać krajobraz, omówić kompozycję obrazu • wskazać przykłady fotografii należących do danych kategorii 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy, które zostały wyeksponowane na zdjęciu • ocenić wybraną fotografię według podanych kryteriów • wypowiedzieć się na temat roli światła w fotografii 	<ul style="list-style-type: none"> • wyrazić swoją opinię na temat obrazu • wyjaśnić wymowę obrazu • wypowiedzieć swoją opinię na temat fotografii i uzasadnić ją • zanalizować wybraną fotografię • wypowiedzieć się na temat specyfiki sztuki współczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować prezentację na temat np. twórczości Warhola • zanalizować wybraną fotografię artystyczną • omówić wybrany przykład street artu
Kształcenie literackie i kulturowe: twórca i jego czasy	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>renesans, humanizm</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego • wyjaśnić pojęcia: <i>szlachta, Wielka Emigracja, epopeja narodowa</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza • wyjaśnić pojęcia: <i>harcerstwo, literatura podziemna</i> • wyjaśnić pojęcie <i>rusyfikacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze fakty z życia Melchiora Wańkowicza • scharakteryzować twórczość Jana Kochanowskiego • omówić okoliczności powstania cyklu <i>Trenów</i> • scharakteryzować twórczość Adama Mickiewicza • omówić kontekst historyczny twórczości Aleksandra Kamińskiego • przedstawić okoliczności powstania <i>Szyfowych prac</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy autobiograficzne w książce <i>Ziele na kraterze</i> • wskazać cechy charakterystyczne renesansu • omówić genezę <i>Pana Tadeusza</i> • wyjaśnić genezę powstania <i>Kamieni na szaniec</i> • wypowiedzieć się na temat twórczości Henryka Sienkiewicza • omówić kontekst powstania powieści historycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować twórczość Melchiora Wańkowicza • przedstawić specyfikę <i>Trenów</i> Jana Kochanowskiego • wymienić cechy epopei obecne w <i>Panu Tadeuszu</i> • przedstawić znaczenie <i>Kamieni na szaniec</i> dla współczesnych autorów odbiorców • omówić kontekst społeczno-historyczny twórczości Żeromskiego • przedstawić recepcję powieści <i>Quo vadis</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się o wydarzeniach historycznych współczesnych autorowi • wypowiedzieć się na temat literatury podziemnej w okupowanej Polsce

	<ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejsze etapy życia Henryka Sienkiewicza wyjaśnić pojęcie <i>emigracja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić genezę powieści <i>Quo vadis</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat twórczości artysty 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób opisywania rzeczywistości w dziełach S. Mrożka 	
--	--	--	--	--	--

WYMAGANIA NA OCENĘ KOŃCOWOROCZNĄ

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności koniecznych, czyli na ocenę dopuszczającą.

Zagadnienia	Ocena dopuszczająca Uczeń potrafi:	Ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Nauka o języku: fonetyka	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>głoska, litera, ubezdźwięcznienie, udźwięcznienie, uproszczenie grupy spółgłoskowej</i> przedstawić podział głosek wymienić zasady poprawnego akcentowania w języku polskim 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać rodzaje głosek na przykładach poprawnie podzielić wyrazy na sylaby wskazać wyrazy, w których nastąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej wskazać upodobnienia wewnątrzwyrazowe 	<ul style="list-style-type: none"> skorygować błędy w podziale wyrazów poprawnie zaakcentować wyrazy stanowiące wyjątek od powszechnej reguły 	<ul style="list-style-type: none"> określić kierunek upodobnienia skorygować błędy w akcentowaniu 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o fonetyce

Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - podanie	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>podanie</i> • wymienić elementy, które powinny się znaleźć na podaniu • podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> • zgromadzić argumenty przydatne do uzasadnienia prośby • zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • skorygować błędnie napisane podanie 	<ul style="list-style-type: none"> • zredagować oficjalne podanie przy użyciu komputera z prośbą o przyjęcie do szkoły ponadpodstawowej 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie literackie i kulturowe: Stefan Żeromski <i>Szyfowe prace</i> (lektura obowiązkowa)	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>rusyfikacja</i> • zrelacjonować fragment powieści <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>zabory, rusyfikacja</i> • zrelacjonować treść powieści 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Bernarda Zygiera <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić świat przedstawiony • scharakteryzować Marcina Borowicza i Andrzeja Radka • wymienić metody rusyfikacji przedstawione w powieści 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat przyczyn lekceważenia przez uczniów lekcji języka polskiego <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację społeczeństwa polskiego po powstaniu styczniowym • omówić sposoby walki z rusyfikacją przedstawione w utworze • zinterpretować tytuł powieści 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić i zanalizować reakcje uczniów na recytację <i>Reduty Ordona</i> <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zanalizować skutki zabiegów rusyfikacyjnych • przedstawić postawy członków polskiej społeczności wobec działań zaborców i zanalizować ich przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat potrzeby zachowywania tożsamości narodowej
Kształcenie językowe: sprawozdanie z filmu i spektaklu	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić elementy, które powinny się znaleźć we wstępie, w rozwinięciu i w zakończeniu sprawozdania • podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć plan sprawozdania ostatnio obejrzanego filmu lub spektaklu • zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • stosować się do wszystkich reguł sporządzenia sprawozdania 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć pisemne sprawozdanie z wybranego filmu bądź spektaklu 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: recenzja	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić elementy, z których składa się recenzja • odróżnić recenzję od sprawozdania 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć plan recenzji • zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyselekcjonować niezbędne informacje przydatne do sporządzenia pełnej dwuczęściowej recenzji 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić poszczególne elementy dzieła • stworzyć obszerną i wyczerpującą recenzję wybranego filmu 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi

	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć próbę napisania 				
Kształcenie literackie i kulturowe: Antoine de Saint-Exupéry, Mały Księżę (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść utworu • określa rodzaj literacki utworu • wskazuje wydarzenia i sytuacje o charakterze baśniowym i realistycznym • wyjaśnia znaczenie terminu <i>przypowieść</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje wydarzenia w punktach • wypowiada się na temat narracji w utworze • charakteryzuje tytułowego bohatera • charakteryzuje mieszkańców danych planet • wskazuje przyczyny wyruszenia Małego Księcia w podróż 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wewnętrzną przemianę pilota • wskazuje w utworze cechy przypowieści • omawia relację pomiędzy Małym Księciem a różą • wyjaśnia symbolikę danych mieszkańców planet • interpretuje znaczenie aforyzmów znajdujących się w utworze • interpretuje decyzję Małego Księcia o odejściu 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi zachowania mieszkańców danych planet do świata dorosłych • omawia symbolikę podróży w odniesieniu do utworu oraz w sensie ogólnym • wypowiada się na temat relacji międzyludzkich w odniesieniu do utworu • wypowiada się na temat znaczenia dzieciństwa w odniesieniu do utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat obecności zachowań przedstawionych w utworze w świecie współczesnym • omawia sposób przedstawienia relacji międzyludzkich w innych tekstach kultury • porównuje utwór z jego ekranizacją w reżyserii Marka Osborne'a
Nauka o języku: słowotwórstwo	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, oboczność, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność, złożenia, zrosty</i> • wymienić kategorie słowotwórcze 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych • utworzyć przymiotniki od rzeczowników • przyporządkować wyraz pochodny do kategorii słowotwórczej • wskazać wyrazy należące do jednej rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w podanych parach wyrazów wyraz podstawowy i wyraz pochodny • wskazać formant w wyrazie pochodnym • podkreślić w rodzinie wyrazów rdzeń i wskazać oboczności • rozpoznać złożenia i zrosty na podanych przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy słowotwórczej podanych wyrazów • utworzyć wyrazy należące do konkretnych kategorii słowotwórczych • sporządzić wykresy rodziny wyrazów • omówić funkcję łącznika w przymiotnikach złożonych 	<p>swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą z zakresu słowotwórstwa</p>
Kształcenie literackie i kulturowe: Aleksander Kamiński, Kamienie na szaniec (lektura obowiązkowa)	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu utworu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>okupacja, Szare Szeregi,</i> 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić świat przedstawiony we fragmencie utworu 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego Rudy czuł się szczęśliwy pomimo dojmującego bólu i świadomości zbliżającej się śmierci 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w kontekście danego fragmentu utworu zinterpretować tytuł utworu <p>Do całości utworu:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • porównać sposób ukazania akcji pod Arsenalem oraz jej skutków w książce Aleksandra Kamińskiego

	<p><i>sabotaż, dywersja, literatura faktu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść książki • określić rodzaj narracji • zrelacjonować przebieg akcji pod Arsenalem 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów fragmentu utworu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić świat przedstawiony • opisać rzeczywistość okupowanej Warszawy • wymienić i scharakteryzować bohaterów pierwszoplanowych • opisać perypetie bohaterów działających w małym sabotażu i w dywersji 	<p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat specyfiki pokolenia, do którego należeli bohaterowie • wskazać cechy gawędy harcerskiej i literatury faktu 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat celowości przeprowadzenia akcji pod Arsenalem w świetle jej skutków • podjąć dyskusję na temat ówczesnego i współczesnego rozumienia słowa <i>patriotyzm</i> 	<p>oraz w filmie w reżyserii Roberta Glińskiego</p>
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: Sławomir Mrożek <i>Artysta</i> (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>alegoria</i> • zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narratora • wyjaśnić postawę Koguta • skomentować zachowanie Lisa 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić alegoryczne znaczenie występujących postaci • wskazać elementy komizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść postawę Koguta do wyobrażenia na temat artysty • sformułować morał 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sposobu postrzegania artystów • porównać utwór Sławomira Mrożka z wybraną bajką zwierzęcą
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: wywiad, gatunki publicystyczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>wywiad</i>, zreferować treść wywiadu • omówić przynależność tekstu do gatunku prasowego • przedstawić najważniejsze wydarzenia z historii piśmiennictwa • wymienić gatunki wypowiedzi prasowej 	<ul style="list-style-type: none"> • podzielić wypowiedzi pisemne na kategorie • rozpoznać gatunki wypowiedzi prasowej 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować wywiad pod kątem sposobu zadawania pytań przez dziennikarkę • omówić język prasy • wymienić cechy dobrego tekstu prasowego 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć elementy omówione w wywiadzie w rzeczywistości codziennej • zanalizować tekst prasowy według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat wad i zalet publikacji drukowanych oraz elektronicznych

<p>Kształcenie literackie i kulturowe: wiersz</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zreferować treść wiersza • określić rodzaj literacki • wskazać podmiot liryczny • określić rodzaj liryki • wyjaśnić pojęcia: <i>aforyzm, fraszka, paradoks, tren, porównanie homeryckie, puenta, przenośnia, symbol, peryfrazą, hymn, refren, anafora, ironia apostrofa</i> • omówić przynależność gatunkową utworów • wskazać adresata lirycznego, bohaterów wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję zwrotów do adresata • opisać emocje wyrażane przez podmiot liryczny, nazwać emocje towarzyszące podmiotowi lirycznemu, określić jego stosunek do adresata lirycznego, sytuacji • wyjaśnić, w imieniu jakiej zbiorowości wypowiada się podmiot liryczny • scharakteryzować bohaterów • wyjaśnić znaczenie sentencji • wyjaśnić prawdy życiowe zawarte w utworach • określić funkcję adresata • określić miejsce, w którym znajduje się podmiot liryczny • wskazać środki stylistyczne, związki frazeologiczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy tworzące atmosferę, budujące nastrój • omówić funkcję skonstrastowania np. dwóch przestrzeni, bohaterów np. • zinterpretować zabiegi stylistyczne zastosowane w wierszu, określić funkcję słownictwa • omówić funkcję użycia regionalizmów w piosence, paradoksu we fraszce • zinterpretować tytuł • scharakteryzować obraz Boga wyłaniający się z utworu, wskazać nawiązania np. biblijne, omówić kontekst np. historyczny utworu • postawić tezę interpretacyjną • określić przyczyny emocji podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować wymowę wiersza, przesłanie utworu • przedstawić swoje spostrzeżenia dotyczące danej sytuacji lirycznej • zinterpretować istotne elementy wiersza, np. zakończenie, sposób ukazania przemijania, puentę • odnieść wymowę wiersza do rzeczywistości codziennej • odnieść uniwersalne prawdy zawarte w aforyzmach i fraszkach do swojego doświadczenia • omówić funkcję refrenu i anafory • wyjaśnić, na czym polegał tragizm pokolenia, do którego należał K. K. Baczyński • dokonać interpretacji tworząc własną wypowiedź, np. sformułować rzeczywisty katalog zasad, którymi powinien się kierować człowiek 	<p>wykazuje umiejętność operowanie kontekstem, twórczego przetworzenia poruszanych w utworze kwestii, przekładu intersemiotycznego, np. potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na wskazywany temat • odnaleźć odzwierciedlenie poruszanych zagadnień w wybranym tekście kultury i omówić dostrzeżony związek • omówić kontekst historyczny utworu • stworzyć prezentację tematyczną • przedstawić wybrany tekst kultury dotyczący tragizmu pokolenia, do którego należał Krzysztof Kamil Baczyński • przytoczyć i omówić wybrany tekst kultury poruszający temat małej ojczyzny • omówić różne sposoby przedstawienia motywu przemijania w tekstach kultury
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: proza</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób prezentacji wybranego elementu utworu, 	<p>posiada umiejętność poprawnego zinterpretowania</p>	<p>potrafi wykorzystywać bogate konteksty, formułować i rozwijać</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść utworu lub fragmentu utworu • przedstawić bohaterów utworu • wyjaśnić pojęcia: <i>literatura faktu, reportaż, alianci, idealizm, superbohater, antyutopia, alegoria, utopia, science fiction</i> • wypowiedzieć się na temat narratora • określić czas i przestrzeń akcji • wyjaśnić pojęcia: <i>faszyzm, rasizm, obóz koncentracyjny, motyw, przypowieść, powieść historyczna, powiastka filozoficzna</i> • określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów całego lub fragmentów utworu • opisać relacje pomiędzy bohaterami, określić stany emocjonalne bohaterów • omówić znaczenie czasu i miejsca akcji dla wymowy utworu, omówić świat przedstawiony • określić temat przewodni utworu • wypowiedzieć się na temat utworu i zawartych w nim zagadnień, wyjaśnić zasady rządzące światem przedstawionym • wyjaśnić specyfikę języka utworu, np. użytych w tekście frazeologizmów 	<p>porównać wybrane elementy świata przedstawionego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyliczyć i omówić problemy, z którymi zetknął się bohater • wyjaśnić motywy postępowania, konsekwencje decyzji bohatera, wskazać jego najważniejsze cechy • wyjaśnić przyczynę reakcji bohatera w wybranych sytuacjach, • omówić stosunek bohatera do rzeczywistości • zinterpretować zachowanie bohatera, ocenić go • omówić relacje łączące bohaterów • omówić stosunek autora tekstu do opisywanego bohatera • wskazać cechy gatunkowe utworu, wypowiedzieć się na temat stylu utworu • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<p>wymaganego materiału, właściwej argumentacji, uogólniania, podsumowania i porównania, np. potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić punkt widzenia narratora na poruszany w utworze temat • zinterpretować puentę, tytuł, wymowę utworu • wskazać charakterystyczne cechy języka utworu, wyjaśnić ich znaczenie i określić ich funkcje w tekście • wskazać stereotypy przedstawione w utworze • przedstawić zdobyte za pomocą różnych źródeł informacje na temat poruszany w tekście • podjąć dyskusję na temat poruszanych problemów, • wyjaśnić symboliczne znaczenie elementów utworu, omówić przenośnie, uniwersalną wymowę utworu • umieścić utwór w kontekście, np. historycznym, biograficznym 	<p>problem badawczy, tworzyć własne teksty rozwijające poruszane tematy, np. potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stworzyć prezentację nawiązującą do poruszanych zagadnień • podjąć dyskusję na temat rzetelnych źródeł informacji lub zagadnień poruszanych w tekście • przedstawić inny tekst kultury podejmujący temat • na podstawie dowolnych źródeł opracować kontekst historyczny utworu • odnaleźć konteksty i nawiązania
--	---	---	--	--	--

Kształcenie literackie i kulturowe: Internet, telewizja	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić historię Internetu • wymienić gatunki wypowiedzi internetowych • wyjaśnić pojęcia związane z rzeczywistością Internetu • zrelacjonować etapy rozwoju telewizji • wskazać momenty przełomowe w rozwoju telewizji • podać przykłady gatunków telewizyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję Internetu • scharakteryzować wybrane programy telewizyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczynę popularności konkretnych serwisów internetowych • scharakteryzować język wypowiedzi internetowych • omówić specyfikę języka przekazu telewizyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wybrany blog • wskazać korzyści i zagrożenia związane z Internetem • ocenić wypowiedź internetową według podanych kryteriów • ocenić wybrany program telewizyjny według podanych kryteriów • porównać różne przykłady tego samego gatunku telewizyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sposobów chronienia prywatności w Internecie • przedstawić swoje wyobrażenia na temat przyszłości Internetu • wypowiedzieć się na temat roli telewizji w życiu swoich rówieśników • podjąć dyskusję na temat jakości i funkcji reklam telewizyjnych • przygotować prezentację na temat swojego ulubionego serialu
Kształcenie literackie i kulturowe: muzyka	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować rozwój muzyki na poszczególnych etapach historii kultury • wymienić elementy języka muzyki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić rodzaje muzyki rozrywkowej 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić rolę muzyki w wybranym filmie • ocenić utwór muzyczny na podstawie podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • zastosować elementy języka muzyki do analizy wybranego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć prezentację na temat ulubionego muzyka bądź gatunku muzyki • stworzyć prezentację na temat muzyki etnicznej charakterystycznej dla swojego regionu
Kształcenie literackie i kulturowe: twórca i jego czasy	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>renesans, humanizm</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego • wyjaśnić pojęcia: <i>szlachta, Wielka Emigracja, epopeja narodowa</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze fakty z życia Melchiora Wańkowicza • scharakteryzować twórczość Jana Kochanowskiego • omówić okoliczności powstania cyklu <i>Trenów</i> • scharakteryzować twórczość Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy autobiograficzne w książce <i>Ziele na kraterze</i> • wskazać cechy charakterystyczne renesansu • omówić genezę <i>Pana Tadeusza</i> • wyjaśnić genezę powstania <i>Kamieni na szaniec</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować twórczość Melchiora Wańkowicza • przedstawić specyfikę <i>Trenów</i> Jana Kochanowskiego • wymienić cechy epopei obecne w <i>Panu Tadeuszu</i> • przedstawić znaczenie <i>Kamieni na szaniec</i> dla współczesnych autorów odbiorców 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się o wydarzeniach historycznych współczesnych autorowi • wypowiedzieć się na temat literatury podziemnej w okupowanej Polsce

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>harcerstwo, literatura podziemna</i> • wyjaśnić pojęcie <i>rusyfikacja</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Henryka Sienkiewicza • wyjaśnić pojęcie <i>emigracja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kontekst historyczny twórczości Aleksandra Kamińskiego • przedstawić okoliczności powstania <i>Szyfowych prac</i> • przedstawić genezę powieści <i>Quo vadis</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat twórczości Henryka Sienkiewicza • omówić kontekst powstania powieści historycznych • wypowiedzieć się na temat twórczości artysty 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kontekst społeczno-historyczny twórczości Żeromskiego • przedstawić recepcję powieści <i>Quo vadis</i> • omówić sposób opisywania rzeczywistości w dziełach S. Mrożka 	
--	--	---	---	--	--

